

Chemievrij beheer Helmond

17 april 2018

Gemeente Helmond

Inhoud

- Even voorstellen
- Korte geschiedenis
- Openbaar groen
- Openbare verharding
- Buitensportaccomodaties
- Conclusies Helmond

Even voorstellen

- Dennis Riswick
- Opgegroeid in Elst (gld) en woon in Uden
- Werkvoorbereider bij hoveniersbedrijf Ebben (Malden)
- Beheerder groen/spelen Gemeente Helmond
- Beheerder sport/spelen Gemeente Helmond

Korte geschiedenis

- Waren al langer actief in beperken chemische middelen
- Al vóór 2000 initiatieven voor terugdringen chemische middelen (mn. onkruidbeheersing)
- Geen directe kaders; een beweging ‘van onder op’
- Voordeel en misschien wel succesfactor:
onderhoud groen, onkruidbeheersing verharding en sportterreinen
onder aansturing van één team
- I.v.m. ligging grondwaterbeschermgebied betrokken bij
programma Schoon Water

Openbaar groen

- Totaal ca. 1.030 hectare openbaar groen
- Hiervan ca. 515 hectare stedelijk groen
- Gebruik chemische middelen al in 2000 per direct stopgezet
- Vervangen door mechanische methodes
- Via budgetuitbreiding gecompenseerd voor meerkosten
- Enkel nog in geval ziekten/plagen/overlast/stobbes bestrijdingsmiddelen

Openbare verhardingen

- Totaal ca. 530 hectare openbare verhardingen
- Hiervan ca. 330 hectare open (half)verhardingen en onverhard
- Gebruik chemische middelen vanaf 2013 geleidelijk met ca. 25% per jaar beperkt (o.a. om ervaring op te doen met alternatieven)

- In 2016 volledig vervangen door mechanische methodes (branden, heet water en borstelen)
- Wel via budgetuitbreiding vanaf 2013 gecompenseerd voor meerkosten

Buitensportaccommodaties (1)

- Totaal 93 hectare buitensportaccommodaties in beheer
- Hiervan zijn ca. 34 sportvelden in natuurgras
- Verenigingen doen klein dagelijks onderhoud
- Cultuurtechnisch onderhoud door gemeente
- Onderhoud gemeente volledig uitbesteedt middels meerjarige bestekken en afzonderlijke opdrachten

Buitensportaccommodaties (2)

Eerste stap: groen en verhardingen

- Gebruik chemische middelen al vanaf 2000 beperkt in het groen en op verhardingen en uiteindelijk stopgezet in lijn met openbaar gebied
- Ook hier volledig vervangen door mechanische methodes (branden, heet water en borstelen) en aanpassing beheer
- Geen budgetcompensatie (maar beperkte meerkosten)

Buitensportaccommodaties (3)

Tweede stap: grassportvelden

Ook bij chemievrijbeheer belangrijk als uitgangspunt:

bemesting en bodemleven bepalen grotendeels uiteindelijke kwaliteit grasmatten en daarmee de gebruiksmogelijkheden

Te maken omslag:

**van 'kunstmatig' systeem met veel sturing (niet duurzaam en afhankelijk)
naar**

'natuurlijk' systeem met beperkte bijsturing (duurzaam en minder afhankelijk)

Buitensportaccommodaties (4)

Bemesting

- Kunstmeststoffen hebben grootste aandeel in 'gebruik van chemische middelen'
- 6 jaar geleden gestart met verkennen (on)mogelijkheden organische bemesting
- Expertgroep Schoon Water daarbij ook een rol gehad
- Sinds 2013 volledig over op organische bemesting
- Geen budgetcompensatie (per veld maar ca. € 650,=/jaar)

Buitensportaccommodaties (5)

Bodemleven

- Vanaf 2015 ‘stille’ proeven uitgevoerd op 6 velden
- Doelen waren
  - verbeteren bodemleven
  - sterkere grasmatten
  - betere doorworteling
  - minder onkruiddruk
- Combi van vloeibare organische meststoffen en verrijkte compost
- Uitgevoerd en gemonitord in overleg met Soiltech

Buitensportaccommodaties (6)

Bodemleven

- Naast maatregelen, direct richten op het verbeteren van het bodemleven
- Mechanisch onderhoud aanpassen/afstemmen
- Velden alleen nog renoveren als er structurele problemen in de ondergrond zijn

Buitensportaccommodaties (8)

Ervaringen

Organische bemesting

Nadeel:

- Bemesting middels 1 gift per jaar lukt nimmer; altijd meerdere rondes noodzakelijk
- velden worden ‘vetter’; op Helmondse grondslag geen probleem

Voordeel:

- meer bemestingsbeurten biedt betere sturingsmogelijkheden gedurende het seizoen

Buitensportaccommodaties (9)

Ervaringen

Bodemleven:

- Ervaringen afgelopen 2 jaar
  - Kostbaar (€ 1.800,= /veld/jaar)
  - Tot nu toe geen significante verschillen waarneembaar (bodemleven, wortelgroei, maaibeurten)
  - Wel gevoeliger voor bv. engerlingen

Overig:

Ziekten en plagen vragen (nog)
chemische middelen

Buitensportaccommodaties (7)

Uitdagingen

- Speeldruk is kritisch: meer nadelig dan wenselijk en medegebruik (scholen, evenementen) is aandachtspunt
- Omstandigheden en gebruik gedurende winterseizoen eveneens aandachtspunt
- (Mis)bruik van de velden bij natte omstandigheden
- Probeer speeldruk te verspreiden over het veld

Conclusies Helmond (1)

- Chemievrij beheer sportvelden is laatste stap in route
het einddoel is in zicht
- Goede ervaringen opgedaan de laatste jaren
- We weten 'aan welke knoppen we moeten draaien':
  - Onderhoud beplanting en verharding kan al zonder chemie
  - Organische bemesting is prima alternatief voor kunstmeststoffen
  - bodem(leven) verbeteren
  - speeldruk is belangrijke bepalende factor

Conclusies Helmond (2)

Richting 2020 nog uitdagingen

- Alternatieven voor onkruidbestrijding op sportvelden
- Meer mechanisch onderhoud zoals bijvoorbeeld:
  - Wiedeg toepassen bij straatjesgras
  - Rotoknife toepassen bij weegbree
- Eventueel pilot met Ecostyle voor verbeteren van de bodemleven
- Alternatief voor bestrijding tegen emelten, aaltjes misschien optie?

Conclusies Helmond (3)

- Op dit moment helaas nog niet 100% chemievrij mn. ziektes en plagen; maar is wel het enige en beperkt
- Risicogroep: de zelf-beherende verenigingen
- Aandachtspunt: rol sportbonden en brancheverenigingen

Zijn er vragen?